

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI DE UNIFICARE LEGISLATIVĂ, DOCTRINĂ,
JURISPRUDENȚĂ, LEGISLAȚIE COMPARATĂ

Revista apare regulat la 1 și 15 a
fiecărei luni, afară de lunile de
vacanțe (Iulie și August) când va
apărea numai o singură dată pe
lună

Abonamentul:
Pentru autorități, bănci, inst. t. fin.
avocați etc.

Pe un an	100 Lei
Pentru magistrați pe an	80 "
Pentru studenți pe an	60 "
Un număr simplu	5 "
Un număr dublu	7 "
Un număr vechiu	10 "

Redacția singură: Palatul Curții de
Apel Et. 1/74 — Administrația: Str.
Regina Maria Nr. 34 (Radio Reclam
România S. A.) unde se primesc abo-
namente și ori ce cereri de adție

SUMARUL

1. Contractul de chirie și nouile
legiuiri de închiriere de Dr. V. Onișor profesor
universitar
2. Contribuțiuni la Unificarea le-
gilor de V. M. Dimitriu și St.
Laday
3. Căile de atac în contra inche-
ierilor Camerei de acuzare de St. Laday
4. Jurisprudență. Bibliografie. Or-
donanțe. Dicționar Juridic. Co-
dul penal al contravențiunilor
(urmare)

contractului de chirie nu pot fi menținute după
revenirea la raporturile de pace.

Legiuitorul român a menținut dispozițiile res-
pective în materie de locațiune un timp oarecare,
dar și el a fost obligat a trece la raporturile vi-
eții normale.

O astfel de trecere formează legea din 21
August 1921.

În această lege se reglementează din nou ra-
portul dintre proprietari și chiriași, fără de a acorda
libertate deplină a contractului, care la urma ur-
melor totuși trebuie să urmeze.

Cea mai gravă dispoziție din complexul de
norme restrictive de până acum, era cea prin care
contractul de chirie era declarat de prelungit, con-
fiscând proprietarului dreptul de a dispune asupra
obiectului chiriei, când contractul era expirat prin
trecerea termenului, sau de a desface contractul
prin abdicere (denunțare).

În teritoriile ardelenne dispozițiile restrictive au
fost reglementate mai complect prin regulamentul
dat de Consiliul de ministri ungar la 30 Oct. 1917,
(Nr. 4180—1917) intrat în vigoare cu ziua de 1 No-
emvrie 1917. Aceste dispoziții, întregite în 1918, au
fost menținute cu oarecari modificări și din partea
Consiliului dirigent. Pentru Regatul vechiu ches-
tinea contractului de chirie a fost rezolvită mai pe
urmă prin Decretul-lege din Aprilie 1920. Pentru
țările unite ea a fost rezolvită prin regulamentul
pentru locuințe din 12 Noemvria 1920, dat prin Dec-
ret regal și publicat în Nr. 178 al Mon. ofic. (Ga-
zeta of. Nr. 45 din 2 Dec 1920). Oficiile de locu-
ințe din Ardeal și celelalte țări unite funcționează
în baza acestui regulament.

În Art. XIX se prevede, că „toate dispozițiu-
nile, regulamente sau ordonanțe anterioare prezen-
tului regulament, sunt abrogate, întrucât sunt în

Contractul de chirie și nouile legiuiri de închiriere.

Prin legea pentru înființarea oficiilor de închi-
riere din 21 August 1921, raportul de drept dintre
proprietarii de case și chiriași, reglementat după
necesitățile rezultate din războiul mondial, a trecut
într-o nouă fază.

În timpul războiului contractul de chirie, nor-
mat în codurile civile, reglementând raporturile
dintre părți în mod corespunzător evoluțiunii sociale
de peste două mii de ani, a fost înlăturat. Liberta-
tea părților de a se înțelege asupra obiectului lo-
cațiunii și a condițiilor contractului a fost confis-
cate, iar Statul și a luat dreptul de a dispune în
locul părților prin măsuri administrative. Intervenția
Statului a venit la început în interesul celor mobi-
lizați pentru necesitățile războiului, pe urmă măsu-
rile ocrotitoare s'au generalizat în interesul tuturor
chiriașilor. Prin măsurile administrative ale Statului
s'a violat dreptul de liberă dispoziție a proprietaru-
lui asupra caselor închiriate, iar în urma deplasării
prețurilor, chiriașii au ajuns favorizați în detrimen-
tul proprietarilor.

Ca ori ce dispoziții restrictive provocate de
starea de război, astfel și măsurile restrictive ale

contradicție cu nouile măsuri luate." Iar „Secretariatele generale de interne din Cluj, Cernăuți și Chișinău sunt obligate să aducă la cunoștința generală dispozițiunile anterioare, cari se abrogă prin acest regulament“.

Noul regulament a abrogat dar ceace a fost în contradicție cu nouile măsuri. Ce a fost în contradicție trebuia să determine Secretariatele de Interne. Că cel din Cluj ar fi satisfăcut acestei dispoziții a Decretului Regal, nu am cunoștință. Deși urmăresc cu atențiune Gazeta Oficială din Cluj, până azi n'am găsit împlinirea ordinului dat de Decretul Regal. De aici a rezultat cea mai mare nesiguranță de drept. Deși am discutat chestiunea cu mulți factori ai vieții de stat, n'am găsit om, care să știe, care e situația de drept în chestiune. Instanțele judecătorești au refuzat a se pronunța în chestiuni de locațiune, căci normele anterioare care le dădeau acest drept erau privite de abrogate. Secretariatul de Interne, singur în drept a spune, ce este abrogat și ce este în vigoare, tăcea. Situația i-a putut fi foarte comodă, căci Ministerul de Interne avea dreptul să hotărască definitiv, în acest labirint de nesiguranță.

Să vedem, care este situația de drept în chestiunea contractului de chirie în baza legii din 21 Aug. 1921.

Art. 22 Conține clauza: „Toate dispozițiile contrarii din legile și regulamentele anterioare se abrogă“. Art. 21 dă Ministerului de Interne dreptul de a stabili printr'un regulament de administrație publică modul de punere în aplicare a dispozițiilor legii. Regulamentul de aplicare a fost publicat în 1 Sept. 1921. În art 64 a acestui regulament se prevede „Toate dispozițiunile contrarii legii și regulamentului de față sunt abrogate. În Ardeal, Banat, Bucovina și Basarabia dispozițiunile legilor și ordonanțelor străine relative la locuințe și chirii, cari au fost menținute în vigoare se abrogă. De asemenea se abrogă și orice dispozițiune, luată de Consiliul Dirigent și de miniștrii însărcinați cu administrarea Bucovinei și Basarabiei, în legătură cu fixareachiriilor și cu locuințele. Rămân în vigoare în teritoriile alipite numai dispozițiunile regulamentului pentru locuințe, aprobat cu Inaltul Decret Regal art. 4868 din 12 Noem. 1920“.

În Ardeal dar sunt abrogate toate dispozițiile, date de guvernul Ungar în materie de locuințe și chirii până la 18 Oct. 1918, menținute prin Decretul No. I al Consiliului Dirigent, cum și cele date ulterior de Consiliul Dirigent. În vigoare a rămas din dispozițiile excepționale numai regulamentul din 12 Noem. 1920.

În urma acestor abrogări de dispoziții excepționale, care sunt normele de drept din Ardeal, cari reglementează în prezent chestiunile de locuințe și chirii? Nu poate fi alt răspuns la această chestiune, decât, că în chestiunile de locuințe și chirii a rămas

starea de drept anterioară normelor restrictive adică dispozițiile codului civil Austriac și regulamentele comunale emanate în acele chestiuni.

Dela ziua de 1 Sept. 1921 (ziua când s'a pus în aplicare legea din 21 Aug.) în țările unite ale României este restituit contractul de chirie așa cum e reglementat în codul civil în vigoare, restrâns prin dispozițiile regulamentului din 12 Noem. 1920 și a legii din 21 Aug. 1921.

Să analizăm situația părților din contractul de chirie, în baza acestor norme.

În fața dispoziției prohibitive de până acum, de a nu putea dispune asupra obiectului chiriei, nici de a stabili suma chiriei, nici durata contractului, proprietarul și-a recâștigat drepturile prevăzute în codul civil de a dispune asupra contractului chiriei în limitele legii din 21 Aug. 1921.

Ce restricțiuni conține această lege pentru proprietar?

1) de a închiria numai prin oficiul local de închiriere, ori ce altă contractare rămânând nulă;

2) de a primi chiria fixată de oficiul de închiriere pe baza legii.

În fața acestor restricțiuni ne întrebăm, poate proprietarul să aleagă persoana chiriașului? Nu poate, căci e obligată a anunța oficiului imobilele ce vor deveni libere. Oficiul le afișează pentru solicitanții de locuințe. Aceștia vor cere locuința aleasă, în scris. Oficiul hotărăște, dacă cererea se admite sau nu, ținând seamă de ordinea de preferință, determinată în art. 28 al regulamentului legii. În deciziunea, prin care se hotărăște o închiriere, se stabilesc și elementele necesare contractării, obligând părțile de a face contractul și a-l supune oficiului spre vizare. Hotărîrea de închiriere poate fi atacată de către părți prin apel la Tribunal. Dacă hotărîrea a rămas definitivă, deținătorul imobilului e dator în 15 zile a face contractul de închiriere. La caz contrar imobilul va fi considerat rechizițional, iar deținătorul pedepsit ca contravenient la lege.

Persoana chiriașului dar e aleasă de autoritate.

Pote fi chiria determinată de părți prin bună înțelegere?

Art. 31 al reg. spune: „Oficiile vor fixa chiriile pentru toate contractele încheiate printr'ânsele. În deciziunea, prin care se atribuie imobilul sau apartamentul, se fixează și chiria“.

Fiindcă ori ce închiriere în afară de oficiu e nulă, ar urma, că oficiul trebuie să stabilească chiria și dacă părțile s'au înțeles. Natural, că în acest caz, oficiul va trebui să dea viza pe contract, căci contractul îl încheie părțile.

Dacă părțile nu cad de acord, intervine oficiul și stabilește chiria după prevederile legii.

În chestiunea a doua dar, libertatea proprietarului e limitată.

Legea desființează dreptul necondiționat al autorității de a putea rechiziționa imobilul pentru încuierare. Rechiziționarea e admisă numai în caz de refuz al proprietarului de a închiria imobilele, care au fost și până acum închiriate. Altcum dreptul de rechiziție nu e recunoscut autorităților nici prin regul. din 12 Noem 1920, menținut în vigoare în țările unite. Acesta dă drept autorităților numai „de a lua măsuri pentru curmarea lipsei de locuințe” și „de a procura locuință contra plată” pentru birourile oficiilor publice, funcționari publici și refugiați. Adevărat că legea le dă dreptul: de a obliga pe locuitori de a pune la dispozițiunea autorităților, pentru cartiruirea persoanelor enumerate, părțile de locuință, care nu le sunt absolut necesare. Această obligare a locuitorilor nu e altceva decât rechiziționare. Rechiziționarea necondiționată e însă în contradicere cu prevederile legii din 21 Aug. 1921, care admite rechiziționarea numai în caz de opunere din partea proprietarului.

Din studiul dispozițiilor legii se ivește o altă chestiune mai importantă.

Care este situația locatarilor, încuierii în baza dispozițiilor autorității, cari n'au încheiat contract de chirie cu proprietarul? Care este raportul de drept între proprietar și locatar în astfel de cazuri?

Raport contractual nu există. Locatarul nu este altceva decât o sarcină reală asupra imobilului, ajuns ca deținător al aceluia în urma dispozițiilor restrictive relative la contractul de chirie. Categoria juridică a locatarului e cea de *quasi contractus*.

Prin abrogarea dispozițiilor restrictive proprietarul și a recâștigat un alt drept, care nu e restrâns nici de legea din 21 Aug. 1921, nici de regulamentul din 12 Noem. 1920. Acesta este dreptul prevăzut în ar. 1116 al codului civil austriac, de a desființa locațiunea prin abdicere. În baza acestui drept toate locațiunile, unde chiriașul n'a căutat un acord cu proprietarul, fixând durata chiriei, pot fi desființate prin denunțare. Relativ la acestea vor fi holăritoare termenele prevăzute în diferitele regulamente comunale.

Din noua reglementare a contractului de chirie aceasta este partea ce mai valoroasă. Acordarea libertății de a putea desființa locațiunea și astfel, obiectul locațiunii devenind liber, de a constrânge pe locatari, să cadă de acord pentru suma chiriei cu proprietarul, prin mijlocirea oficiului de închiriere. Art. 1 al legii vorbește fără a preciza, de case de închiriere etc. „devenite libere în ori ce mod”. Art. 14 al reg. spune: „sau vor deveni libere prin orice împrejurare.” Intențiunea legiuitorului n'a putut fi alta, decât a constrânge pe locatari de a se înțelege cu proprietarii asupra chestiunii, care provoacă cea mai mare nedreptate în evoluția deplasării valorilor.

Autoritățile, în baza dispozițiilor excepționale, au încuierat pe solicitanții în drept, după ultimul regul. pe funcționari, dar odată aceștia ajunși sub un acoperiș, trebuie să-și asigure singuri locuința, prin contract de chirie.

Măsura luată e absolut justă. Căci într'un stat nu e cu dreptate, ca o categorie socială să se bucure de avantajii materiale în detrimentul altei categorii, punându-se sub ocrotirea unei legi excepționale, care nici pe departe n'a putut avea în vedere cea-ce a rezultat din aplicarea ei.

Criza de locuințe nu poate fi ușurată prin măsurile excepționale, cari au răsturnat din temelii contractul de chirie, cari au zădărnicit ori ce activitate pentru construcția de locuințe noi.

Legea din 21 Aug. 1921 e puntea de trecere dela dispozițiile restrictive la libertatea contractului de locațiune, care a fost acordată în parte, pentru locuințele construite după ziua de 1 Ianuarie 1921.

Măsurile legii din 21 Aug. 1921 încă nu vor fi în stare să ușureze criza de locuințe. Se pare, că legiuitorul a și renunțat la acest scop. Criza de locuințe se va putea înlătura numai prin desființarea ori căror norme restrictive și prin restabilirea libertății desăvârșite a contractului de chirie.*

*) În numărul viitor al Ardealul Juridic vor apărea concluziile juridice ca rezultat al interpretării legii și regulamentul oficiilor de închiriere de către Curtea de Apel din Cluj în sedință sa plenară de la 11 Noembrie. Concluziile plenului Curții diferă mult de conținutul acestui articol. N. R.

Dr. V. Onișon,
profesor universitar.

Contribuțiuni la unificarea legilor

III

Nu putem să ne ocupăm aici cu descrierea amănunțită a sistemului Codului în Ardeal, ci trimitem la literatura juridică destul de mare în această privință. În afară de operele apărute în limba maghiară, operele cele mai însemnate sunt: *Langer* (procuror german): *Das progressive strafsystem in Ungarn*; *Megyery*: *Les institutions pénitentiaires en Hongrie*; *Kun-Laday*: *Lutte contre la criminalité des mineurs*. Toate aceste cărți au apărut înainte de marea reformă din 1908 și prin urmare sunt în parte învechite. Cărțile lui *Langer* este totuși foarte prețioasă, pentru că tocmai acea parte a sistemului penitenciar de care tratează, nu s'a modificat.

Sistemul penitenciar al Codului este așa numitul sistem *progresiv irlandez* ¹⁾.

¹⁾ Până la sfârșitul secolului XVIII deși existau stabilimente penitenciare (primul a fost clădit în Bridewell lângă Londra în 1555), în continent primele penitenciare au fost clădite în Amsterdam (1595), Lübeck, Brema, Hamburg, Danzig, Fireuze (1677), Roma (1704), Milano (1706), Srempe (Unga-

Penru noi nu prezintă nici un interes chestiunea, întru cât și cum a fost executat acest sistem în fosta Ungarie. Important este numai faptul, că în România sistemul irlandez nu se poate executa, penru că pe teritoriul fost unguresc n'a rămas nici un institut intermediar. Prin urmare numai de sistemul progresiv poate fi vorba.

După cod, condamnatul rămâne în celulă în primul stadiu fiind izolat ziua și noaptea. Izolarea un poate dura mai mult de un an și trebuie întreruptă, dacă medicul constată efecte vătămătoare. În acest stadiu efectul pedepsei este foarte intensiv; condamnatul fiind singur și adâncit în gânduri, departe de orice relațiune cu lumea externă, trebuie să se ocupe în orele când nu-și săvârșește munca, numai cu trecutul său, și dacă mai este capabil de căință,

ria 1773), Gand (1775), totuș nu se poate vorbi de un sistem penitenciar, penru că în aceste penitenciare nu era loc decât penru foarte puțini condamnați în timp ce, cea mai mare parte au fost închiși în cetăți dărăpănate sau în localuri subpământ în promiscuitate după cum am descris în articolul trecut. Decând John Howard a arătat toată rușinea acestei stări a lucrurilor și s'a recunoscut, cât de periculoasă este această executare a pedepselor din punctul de vedere al siguranței publice și prevențiunii generale și speciale, — dife rite sisteme au fost adaptate: sistemul pensilvanean (solitary system) cu deplină izolare în celule, — sistemul auburnean (silent system) cu munca în comun fără voie de a vorbi unul cu altul, noaptea izolare în celule, — sistemul pe clase, de mărți etc. În Belgia a în Franța precum și în parte în Olanda, Germania și Elveția sistemul pensilvanean este în vigoare cu modificarea, că în celulă se săvârșește și munca (în timp ce sistemul pensilvanean primitiv exclude munca). Acest sistem, prin tr'o izolare completă exclude primejdia contagiului moral, are însă două dezavantaje mari. În prim loc izolarea completă (ziua și noaptea) are cu vremea o influență foarte vătămătoare asupra stării mintale și morale a condamnaților, — apoi învățământul școlar și mai ales cel profesional este foarte greu, nu se pot alege feluri de muncă care cer colaborarea mai multor lucrători și prin urmare numai industrii primitive pot fi introduse.

Sistemul progresiv (probation system) a fost introdus penru întâia dată în Anglia (1857) se numește sistem progresiv, penru că duce pe condamnat în mod progresiv de la complectă izolare spre libertate. Primul stadiu al pedepsei, („penal servitude“) se execută izolat (celulă), — al doilea stadiu se execută așa că condamnatul numai noaptea este în celulă, ziua lucrează în atelier, împreună cu alții. În acest stadiu sunt cinci clase din care fiecare acodă mai mare libertate decât cele inferioare; — al treilea stadiu (după executarea a trei pătrimi din pedeapsă) este libertatea condițională, când condamnatul este în libertate sub supraveghere, iar când nu se poartă corecția, va fi retrimis în penitenciar. Acest sistem este adoptat în parte în Olanda, Elveția, Germania și Italia. Sistemul irlandez se deosebește de probation sistem numai prin institutul intermediar (sau institut de tranziție). După stadiul al doilea, dacă două treimi din pedeapsă sunt executate, condamnatul este trimis în institutul intermediar, un institut deschis, unde trăiește sub supraveghere.

Sistemul Borstal și sistemul Reformatory-urilor sunt sisteme speciale penru minori. În aceste sisteme ideea repressiunii rămâne pe al doilea plan, iar ideea învățământului predominant.

în foarte multe cazuri găsește drumul spre bine, mai ales dacă directorul și funcționarii institutului sunt oameni de specialitate, experți și învățați cari știu să-l călăuzească. Urmează al doilea stadiu: ziua muncă comună în ateliere, noaptea izolare în celulă. Condamnatul care s'a dezobișnuit să fie în societate, intră în o mică comunitate în care toți sunt ca el. Dacă directorul îngrijește de o clasificare bună (să fie separați recidiviștii de ceilalți, elementele orășenești de cele rurale, tinerii de cei mai în vârstă etc. etc.) se va desvolta o concurență salutară fără vreo primejdie a contagiului, — condamnatul poate să învețe o profesiune, — năzuința lui să ajungă într'o clasă superioară cu mai mari libertăți asigură propășirea lui morală și profesională. Al treilea stadiu, eliberarea condițională, când condamnatul trăiește în libertate dar știe că orici infracțiune nouă va prileji retrimiteră lui, este încoronarea sistemului și datele statistice dovedesc că din cei eliberați condiționat numai foarte puțini au devenit recidiviști. Pe lângă aceasta, chiar și în cursul executării pedepsei efectul acestei instituțiuni este foarte mare, căci condamnatul știind că prin purtare bună își poate prescurta pedeapsa, va respecta disciplina.

În ceea ce privește pe minori:

Codul penal din 1878. numai într'atât avea dispozițiuni speciale penru minori, întrucât califica minoritatea ca circumstanță și permitea în unele cazuri ca minorii să-și execute pedeapsa în case de corecție. Baza de pedepsire a minorilor era discernământul, adică numai acei minori nu erau de loc pedepsiți care n'aveau uzul rațiunii destul de dezvoltat.

Sistemul acesta s'a dovedit ca greșit și în literatură nici nu se mai prezintă ca obiect de discuție.

S'a dovedit că acest sistem nu numai că nu stânjenește criminalitatea minorilor ci o sporește chiar, penrucă minorii părăsesc închisorile ca criminali instruiți; aerul închisorii, contactul cu criminalii adulți și însuși faptul că au fost pedepsiți înrăuresc într'atât asupra minorilor, încât în cele mai multe cazuri ei devin oameni perduți penru societate. Statistica criminală a înlăturat în această privință orice îndoială.

Pe de altă parte s'a dovedit că discernământul nu poate să fie baza pedepsirei minorilor, penru că la ei nu uzul rațiunii este hotărâtor, ci dorințele și instinctele încă neînfrânate; în zadar au ei un discernământ dezvoltat, dacă în lipsă de autodisciplină în starea imperfectă a educației lor nu pot să reziste tentațiunilor. Penru acest motiv toate legislațiunile moderne au exclus criteriul discernământului, care figura în codul maghiar și figurează și actualmente în codul penal din Regatul-vechiu. În fine și nepăsarea autorităților față de minori, a fost un factor important penru sporirea criminalității lor. Instanța

când achita pe un minor nu se mai ocupa de el, cu toate că vedea că se găsește în mediu periculos sau că are predispoziție criminală înrădăcinată.

Având în vedere că dintre minori se recrulează criminalitatea viitorului, în 1908 legiuitorul a scos din vigoare întregul cod ce se refera la minori și l'a înlocuit cu o lege specială.

După această lege, dacă un minor comite o crimă sau delict, el nu va fi judecat de instanțele obișnuite, ci de judecătorul pentru minori. Această reformă e introdusă din America (Juvenile Courts.)

Judecătorul minorilor poate să aplice următoarele măsuri:

a) Dacă minorul a comis un fapt neînsemnat și nu e recidivist, nu trăiește într'un mediu primejdios, n'are predispoziție către criminalitate, iar educația lui nu e neglijată, poate să-l achite sau să-l dojenescă numai. El poate să dispună pedepsirea lui de către părinți sau de către învățător, sau să ia alte măsuri de natură administrativă.

b) Când fapta minorului prezintă un caracter de o mai mare însemnătate și minorul nu e recidivist, iar caracterul lui este dubios așa încât nu se poate stabili dacă este nevoie sau nu de o complectare a educației sale; judecătorul poate să întrerupă procedura și să-l pue „pentru încercare“ însărcinând pe reprezentantul legal, sau o societate ori o persoană anume însărcinată cu supravegherea minorului. Dacă minorul în termen de un an nu comite altă infracțiune și se poartă bine judecătorul pune capăt procedurii. Dacă însă nu se poartă bine, continuă procedura.

c) Dacă minorul care a comis o infracțiune trăiește într'un mediu periculos, educația lui e neglijată sau are predispoziție pentru criminalitate, judecătorul dispune internarea lui într'o casă de corecție, unde trebuie să stea cel puțin un an.

d) Dacă este nevoie de o pedeapsă severă, judecătorul poate să stabilească pedeapsa închisorii pentru minori dela 15 zile până la 15 ani. În această închisoare nu pot fi internați decât numai minori; executarea pedepsei este severă, dar punctul de vedere decisiv este învățământul școlar și profesional.

După eliberarea minorului din casa de corecție sau închisoare, urmează plasarea lui în societate (reclassement). Directorul ia contact cu patroni, cu industriași sau cu agricultori, pentru a da de muncă minorului. Dintre patroni și alte persoane competente s'au alcătuit societăți de patronaj, cari îngrijesc de minorii moralmente abandonati . . .

Pentru supravegherea specială a minorilor și pentru informarea judecătorului sunt angajați funcționari de patronaj (în America „probation officers“). Aceștia studiază mediul în care minorul trăiește, viața anterioară a minorului și toate condițiunile pe

baza cărora judecătorul va putea să aleagă cea mai potrivită măsură față de minori.

Sub vrâsta de 12 ani există neimputabilitate, dar judecătorul este autorizat să înterneze pe copil într'o casă de corecție sau într'un azil.

Pentru executarea acestor sisteme există destule institute pe teritoriul fost unguresc: casa centrală din Aiud deși nu este cu totul modernă, este totuși unul din cele mai bune penitenciare din continent; are celule, dormitoare, multe ateliere bune, spital, bibliotecă etc. etc. Institutele corectoare din Gherla și Cluj deasemenea nu sunt destul de moderne (în fosta Ungarie părțile Ardelene au fost neglijate), dar sunt totuși potrivite pentru creșterea corectoare. În Cluj este o închisoare pentru minori, care ar fi bună dacă ar avea personal instruit.

Cusurul sistemului penitenciar al Codului din Ardeal este că nu există o pedeapsă destul de gravă pentru criminalii din obișnuință. Pedeapsa de „muncă silnică“ așa cum este reglementată în Codul Român, nu e „există în teritoriile alipite („fegyház“-ul nu este identic cu „munca silnică“) care este cu totul altceva, după cum vom vedea imediat. Criminalii din obișnuință de aci (incorrigibili) s'ar putea trimite pentru executarea pedepsei în vechiul Regat, unde regimul închisorilor este mult mai aspru.

Prescrierea și executarea pedepselor aci sunt regulamentele prin dispozițiile art. 10-30 codul penal și prin legea închisorilor de la 1 Febr. 1874 complectată cu regulamentele generale: asupra aresturilor preventive (14 Mai 1874) al casei de corecție pentru minori (14 Mai 1874) penitenciarelor centrale (24 Mai 1874) precum și cu regulamentul penitenc. militar Târgșor (13 Ian. 1896).¹⁾

Avem *aresturi preventive*, câte unul în fiecare capitală de județ și *închisori de osândă* sau penitenciare ori închisori centrale a căror număr a fost redus în ultimul timp la 12. Aceste din urmă se împart în penitenciare pentru cei *condamnați la muncă silnică* (Ocnele Mari și Târgu-Ocna); pentru *recluzionari* (Bucovăț și Mărgineni) pentru execu-

1) Intre anii 1844-1852 Domnitorii Bibescu și Știrbei în Muntenia, dar mai ales Grigore Ghica în Moldova încearcă sub impulsul mișcării apusene în această direcție să îmbunătățească starea închisorilor în Principatele-Române. Se începe în Moldova clădirea unui local de închisoare la Tg.-Ocna sistem celular și pe timpul vornicului Anastase Panu este gata. Tot de către domnitorul Grigore Ghica Vodă în Moldova în 1855 a fost adus după recomandarea ministrului de pe vremuri al Franței Billaut ca inspector și organizator al penitenciarelor în Moldova *Ferdinand Dodun des Perrières*, care fusese funcționar în Direcția penitenciarelor din Franța. Acesta este autorul unui regulament al închisorilor din 1855 în Moldova, a rămas în principale și după unire ocupând aceiași funcție sub Cuza Vodă și domnitorul Carol până în 1876. În timpul său s'au votat legea și regulamentele închisorilor din 1874 la aceeași dată cu unele modificări aduse codului penal. (Vezi Tanovițeanu Curs de dr. penal V, II).

larea pedepselor *corecționale* pe lângă Curțile de Apel Iași, București, (Văcărești) Galați, Craiova). Mai sunt și 4 închisori speciale: una pentru *recidiviști sistem celular* (Doftana) una pentru *minori* de ori ce categorie de condamnați (Mislea), o închisoare pentru *femei* (Plătărești) și în fine o închisoare la Slănic pentru *invalidii criminali*.

Felurile de pedepse potrivit codului penal și care se execută în închisorile de osândă arătate sunt: *Munca silnică*, cea mai grea din toate pedepsele admise de cod (art. 10—14). Poate fi pe viață sau pe timp mărginit de la 5—20 ani (codul penal al marinei 2—5 ani muncă silnică pentru părăsirea vasului în timp de război).²⁾

Regimul muncii silnice e foarte riguros; condamnații la astfel de pedepse se vor întrebuița la tăiat sare și la lucrările cele mai aspre, închisorile fiind așezate lângă salinile de exploatare. Ei vor fi puși în fiare — zice codul — și lucrează numai ziua supuși la regula lăcerii, iar noaptea sunt închiși în temniță având fierăle la picioare.³⁾ Femeile asemenea sunt supuse la regim aspru în stabilimente speciale. Învățătura meseriilor nu este admisă decât pentru condamnații în ultimii ani de ispășire a osândii spune legea. Acelaș regim se aplică ambelor feluri de muncă silnică, condamnații sunt îmbrăcați în costum vârgat special și rași pe cap.

Osândiții la muncă silnică suferă totodată de degrația civică prin pierderea drepturilor politice și civile și interdicția legală, adică devin incapabili de a-și administra averea și a dispune de dânsa prin acte între vii, fiind puși sub curatelă pe tot timpul cât durează osânda. Condamnarea la muncă silnică este cauză legală de divorț (art. 213 c. c.).

Recluziunea, pedeapsă principală criminală mai ușoară ceva ca munca silnică. Variază ca durată între 5—10 ani. După codul justiției militare poate fi chiar de la 1—2 ani. Poate dura până la 20 ani când se aplică în locul muncii silnice condamnaților, care aveau vârsta trecută de 60 ani, în momentul condamnării (art. 14) poate fi chiar și pe viață.

Regimul este bazat pe muncă obligatorie într-o casă de muncă la lucrări determinate de regulamentul casei de recluziune. Recluzionarii nu lucrează în ocne, dar totuși sunt puși în fiere (art. 15 la. ult.) Folosul muncii se împarte între osândit și

stat și deși pecuiliul i se dă la eșirea din penitenciar, osânditul poate căpăta o parte și în timpul osândei.

Recluziunea produce ca și munca silnică degrația civică și interdicția legală pe timpul osândei. Spre deosebire de muncă silnică, din averea pusă sub curatelă recluzionarul poate obține o parte din avutul său în timpul osândei. Recluzia e asemenea cauză legiuită de desfacerea căsătoriei. Legea prevede ca și la munca silnică închiderea osândiților noaptea în chilii igienice, iar ziua de și în comun să păstreze lăcerea (art. 15 lege.) condamnații poartă costum special.

Detențiunea este asemenea o pedeapsă criminală, e un fel de recluzie a infractorilor politici și nu se aplică mai nici odată. Durează de la 3—10 ani și se execută într-o mânăstire, nedeterminată până acum de guvern. Regimul este ușor, nesupuși la muncă osândiții nu suferă nici un fel de capitis diminutio. (art. 20 c. p.) În legea închisorilor nici nu se vorbește de acest fel de pedeapsă criminală.

O altă pedeapsă criminală și cea mai ușoară este *degradarea civică*, care fiind privativă de drepturi și nu de libertate nu e în legătură cu sistemul penitenciar ca și interdicția corecțională, asupra căroră vom trece ușor. Ambele sunt de obicei auxiliare pedepsetor privative de libertate și rar se pronunță ca pedeapsă separată.

Inchisoarea corecțională se execută în așa numitele case de corecție sau aresturi corecționale; iar cei condamnați la pedeapsă corecțională până la 3 luni își ispășesc pedeapsa în aresturile preventive de județ.

Durata pedepsei este între 15 zile și 5 ani în mod obișnuit. Se poate însă urca până la 10 ani în mod excepțional pentru caz de recidivă (art. 42 și 43 c. p.) plăsmuire de monedă (112, 113 c. p.) și oarecare falsuri (123, 124 și 125). Minorii ce săvârșesc crime pot fi pedepsiți până la 15 ani închisoare corecțională însă o execută totdeauna în închisorile pentru minori.

Regimul pedepsei corecționale este acela al muncii după aptitudinea condamnatului. E un regim mai blând și din produsul muncii $\frac{2}{3}$ revine condamnatului, dându-i-se în timpul executării pedepsei o parte pentru îndulcirea traiului. Legea prevede locuirea deținușilor în celule igienice, iar în zilele de lucru în săli comune, fiind supuși la regula lăcerii.

Inchisorile pentru femei sunt deosebite în localități proprii fără a comunica între ele și sub paznici de sexul lor. Este una și singură pentru toate felurile de pedepse și pentru minore, la Plătărești.

Minorii își execută pedepsele în Casa de educație corecțională sau penitenciarul minorilor dela Mislea.

2) Din timpurile vechi a existat în țările române, deosebire între ocașii care tăiau sare și ceilalți condamnați la pușcărie (Îndreptarea legii, Pravila Vasile Lupu, Pricina XI). În regulamentul Organic al Munteniei și Moldovei se prevede prin *Legiuitrea asupra temnițelor* o deosebire între ocne și temnițele de județ.

3) Printr-o circulară din April 1908 s'a suprimat lanțurile, afară de cazul de pedeapsă disciplinară și pentru transportul ocașilor. Era și timpul să se facă deosebire între oameni și animale, căci ori cât prea este barbară prescripția codului.

Sunt primiți la creștere și învățatură în acest penitenciar :

Minorii mai mici de 15 ani, condamnați că au lucrat cu pricepere (art. 63 c. p.)

Minorii dela 15 la 20 ani, condamnați pentru crime și delictе.

Minorii discolpați pentru nepricepere (art. 62 c. p.) dar pe care justiția în loc de a-i încredința părinților, a crezut că trebuie ai supune la o educație corecțională.

Minorii deținuți în virtutea dreptului de corecțiune părintească, conform art. 330, 331, 335 și 336 codul civil.

Minorii vor fi crescuți aici (art. 5, Rgl. 14 Mai 1874) în comun sub o disciplină riguroasă; și vor fi aplicați cu preferință la munca agricolă și la una din meseriile ce se țin de agricultură.

Femeile minore își execută pedepsele la un loc cu cele majore însă vor sta într'o dispărțitură specială.

Legea prevede pentru minorii care vor da semne de bune purtări *liberarea condiționată* prin plasarea la agricultori și particulari pentru învățatură; nu însă pentru minorii între 15—20 ani osândiți pentru crime. Minorii la eliberare sunt prevăzuți cu haine și dacă s'au purtat bine li se dă și o sumă produs al muncii lor. Educația religioasă este încredințată unui preot iar instrucția unui institutor; orele fiind reglementate și alternând cu munca prin ateliere și la câmp. În privința tratului în interiorul penitenciarului, neamestecului copiilor între dânsii și deosebirea celor deținuți pentru corecție, de cei condamnați pentru crime, pentru evitarea contactului, regulamentul prevede reguli stricte. Copii deținuți în virtutea dreptului de corecție părintească sunt întreținuți pe socoteala părinților, se eliberează condiționat și numai la ordinul justiției. Personalul de direcție, supraveghere și control trebuie să — spune legea — selecționat etc.

Inchisoare pentru recidiviști avem una singură, cea dela Doftana, închisoare model având celule destinate pedepselor disciplinare.

Toți indivizii, care după ce au fost condamnați odată la munca silnică, reclusiune sau închisoare corecțională, au suferit o altă osândă la fel sunt închiși în acest penitenciar: (art. 28.)

Condamnatul stă închis toată ziua și noaptea în celulă dându-i-se de lucru potrivit regulamentului. Vizitat odată pe săptămână de medic și preot, altfel de vizite a rudelor și maiștrilor de ateliere sunt tolerate excepțional.

Condamnatul e scos la preumblare 1 oră pe zi, însă tot singur. Din produsul muncii, condamnatul are foarte puțin.

În general legea prevede înființarea pe lângă fiecare închisoare de osândă de comisiuni de pri-

veghere și societăți de patronare liberă care să lucreze pentru refacerea morală a deținuților. O astfel de reformă ca și foarte multe din prevederile legii închisorilor — după cum vom vedea mai la vale au rămas neaplicate.

Pe lângă închisorile de osândă de care ne-am ocupat mai sus, în vechiul regat funcționează în fiecare capitală de județ *închisorile sau aresturile preventive*, afară de capitalele județelor Ilfov, Iași, Dolj și Covurlui, unde ele se confundă cu penitenciarele centrale. Funcționarea și organizarea lor sunt deopotrivă prevăzute prin Regulamentul general pentru aresturile preventive din 14 Mai 1874.

Aceste aresturi preventive pe care legea închisorilor și regulamentul lor organic le numesc *case de arest* pentru cei sub vină sau executare; *de casă de opreală* pentru cei sub acuzare de crimă, funcționează pe lângă tribunalele de județ sub controlul imediat al procurorilor, judecătorilor de instrucție și a președinților Curților cu Juri. Trebuind a fi la îndemână imediată a justiției represive și servind în acelaș timp și ca centru de strângere și împărțire a tuturor felurilor de condamnați din județ în acelaș local; în arestul preventiv se pot găsi în acelaș timp următoarele categorii de arestați:

Preveniții de sub cercetare pentru crime și delictе, majori, minori, bărbați și femei;

Condamnații definitiv corecțional executând pedepse mai mici ca 3 luni;

Condamnați corecționali apelanți;

Condamnații definitiv corecțional și pentru crime, în trecere către închisorile centrale, sau aceleași categorii de condamnați trimiși de penitenciarele centrale pentru eliberare;

Condamnații minori de ambele sexe în aceeași categorie;

Condamnații ce-și execută pedeapsa de arest polițienesc, etc. etc.

Regulamentul prevede că fiecare din aceste categorii de arestați trebuie să țină sapași, până la clădirea de noi închisori, după sistemul celular. Or, dacă penitenciarele centrale s'au zidit vre-o două (Craiova și Galați) întru cât fac și oficiul de aresturi preventive, restul aresturilor preventive din capitalele județelor vechiului regat în bună parte sunt niște ruini.

Regulamentul prevede în privința regimului moral anumite reguli, care față mai ales cu personalul nepregătit care le execută, nu se pot împlini nici pe departe și din acest punct de vedere penitenciarele noastre au fost cu drept cuvânt aspru criticate ¹⁾

¹⁾ Vezi St. Stătescu, Procuror general al Curții de Apel Ilfov „Studiu asupra Penitenciarelor noastre”, Dreptul XXIV (1895). Gr. Săvescu fost director al penitenciarilor „Raport asupra mersului închisorilor” (1906). Gr. Dianu „Istoria în-

Legea închisorilor a căror principii le-am schițat mai sus este bine intenționată. Prevede sistemul celular sau mai bine zis sistemul auburnian la închisorile corecționale, și-l extinde în parte prescriindu-l și pentru aresturile preventive. Prescripțiile legii însă nu s'au realizat niciodată sau foarte puțin. Așa că *închisoarea în comun* cel mai criticat sistem penitenciar, pentru că *viața în comun cu toate precauțiunile ce au fost imaginare, legea tăcerii mai ales, aruncă pe deținuți într'o prăpastie înspăimântătoare.* (Thiry) e totuși regimul obișnuit cu mici excepțiuni la noi în vechiul regat.

În această ordine de idei dăm unele extrase mai ales din raportul D-lui I. Ionescu, directorul general al Închisorilor pe care l'a adresat d-lui Ministru al Justiției (1914) cu ocazia trecerei Direcției generale a Închisorilor și Aresturilor preventive de la Ministerul de Interne sub autoritatea Ministerului de Justiție

Constatările vin de la specialiști în materie și sunt oficiale²⁾:

„Penitenciarele ar fi trebuit să fie guvernate de legea Închisorilor din 1874 și regulamentul ei.“

„Această lege, care prevede: izolarea condamnaților, tăcerea, liberarea condițională, înființarea comisiunelor de Priveghere și Societățile de Patronaj, funcționarea pretoriului disciplinar, toate dispozițiuni bune și cari n'ar fi întârziat să dea roade utile, dacă din cauza unui concurs de împrejurări — în care de 30 ani încoace toată lumea este vinovată și în special puțină atențiune ce s'a dat chestiunii penitenciarelor, — nu ar fi făcut ca Închisorile noastre să merite mai mult însă decât similitudinea lor din străinătate numele de *focare de viții, școli de demoralizare etc.*“

„Când cineva citește cuvintele lui Em. Gauthier scrise asupra închisorilor franceze, că: „Inchisoarea astfel cum este organizată e o adevărată cloacă, vărsând în societate un val continuu de puroi și un germen de contagiune fiziologică și morală“; că „ea otrăvește, tâmpește, deprimă și corupe“; că este în același timp „o fabrică de fizici, de nebuni și criminali“, și apoi că „închisoarea este o seră caldă pentru plante veninoase“ — se pare că aceste cuvinte au fost scrise pentru Închisorile noastre“.

„Când intri într'una din închisorile noastre — o groază te apucă. Din cauza dispoziției localurilor improprii pentru o închisoare, prima condiție a aplicării pedepsei, izolarea deținuților nu se poate face“.

„Trăesc și dorm în comun. Dormitoare rău aerate, unde cu toată apa de var aruncată pe pereți și cu toate desinfectantele — un miros urât de nesănătate și boală te strânge de gât“.

„Inchiși dela 6 ore seara până a 2-a zi dimineața în dormitoare, deținuți trăesc aproape 12 ore în cea mai vicioasă promiscuitate: dorm în paturi

chisorilor în România (1900). C. Rădulescu „Studiu de drept penal comparat (1910) precum mai ales multe studii și rapoarte publicate în Revista Penitenciară fondată de fostul profesor Tanoviceanu.

²⁾ Vezi „Revista Penitenciară și de Drept Penal“, Anul II No. 5, Mai 1914.

comune de lemn, învață unul dela altul, se laudă unul în fața altuia, fără puțință pentru supraveghetori să intervie“.

„De aceea numărul detractațiilor și fizicilor este enorm“.

„Inchisoarea de muncă silnică de la Slănic, numai cu numele de muncă silnică, este o dărămură în care se releagă toți schilozii, orbii și fizicii; populațiunea ei este de 192 deținuți“.

„Nici una din închisorile corecționale nu corespond scopului lor ca local. La Craiova, Galați s'a construit închisori relativ noi; s'a milițat sistemul celular cu dormitoarele în comun, numărul de celule este insuficient, abia 90, pentru o populație de aproape 300 indivizi. Pretutindeni aceiași promiscuitate, aceiași facilitate la vițuri și aceiași învățură la școala crimei“.

„În închisoarea de reclusie Mărgineni, când intri nu ai cea impresie de intimidare, de frică ce trebuie să îți producă o închisoare unde — se ispășește o pedeapsă grea“.

„Moralizarea, cel l'alt scop al închisorei, iarși nu poate fi atins; și fără să merg până în a spune că nici o dată nu se poate schimba un antisocial în social, nu este mai puțin adevărat că pentru moralizarea deținuților sau mai bine zis pentru încercările de moralizare se cer oarecari condițiuni“.

„În închisori sunt expuși contagiunii, exemplului, laudei; închisoarea astfel cum este, — este o școală pentru criminali“.

„Personalul Închisorilor este nepreparat pentru moralizare, sau mai bine are o preparație cu totul contrară. Diriguitorii, supraveghetorii chiar cei buni odată intrați în închisoare sunt cuprinși și ei de valul nesănătos al Închisorei. Afară de câte-va excepți, tot personalul l'a adus și l'a schimbat politica. Tot ce a fost nesănătos poate, s'a perindat la Închisori și ca niște recidiviști odată scoși nu au avut altă țintă decât să mai revie. Viața la închisoare i-a atras. De 20 ani încoace personalul Închisorilor de sus și până jos este aproape același cu întreruperile provocate de schimbarea guvernelor“.

„În Închisorile mari, locurile de Directori sau grefieri au fost în special solicitate de producători de țuică cari aveau astfel în închisoare un debușeu sigur al producțiunii lor. Directorii generali cari au cerut înlocuirea unui director sau grefier de închisoare, ei însăși au fost adesea nevoiți să-i recomande spre a fi renumiți“.

„Din supravegherea, administrarea și conducerea unui penitenciar care este o știință și un apostolat s'a făcut un plasament! Se cere unui director de Închisoare și capacitate și moralitate și perseverență și s'a dat aceste locuri unor oameni inconștienți de sarcina lor“.

„Dacă aș face istoricul personalului Închisorilor ar trebui pagini întregi pentru a arăta nepriceperea, nepregătirea și imoralitatea lor“.

„Nealegerea personalului și închiderea în comun a deținuților sunt o crimă socială“.

„Diriguitorilor și supraveghetorilor cari au fost și sunt nu li se poate cere mai mult de cât știu, nici că pot să fie înlocuiți cu alții când plata este așa mică și lipsa de considerație ce li se dă este așa mare în raport cu rolul ce au“.

„Primii agenți de înlesnire ai planurilor deținuților sunt gardienii cari la mica lor retribuție găsesc

nimerit să ađoađe preşul atător comisioane din năuntru în afară. Gardienii de închisoare nu sunt de cât locuitorii satelor vecine, cari graţie comisioanelor ce fac pot să piardă timpul să fie şi gardieni. Imposibilitatea în care suntem de a-i încazarma, de a-i plăti mai bine, de a face o şcoală de gardieni îi expun tutulor tentaşilor. Chiar cel nestricat este coplesit din primele zile de atmosfera de nesănătate a Inchisorei. Nu este de mirare atunci că hoşul de meserie să nu fie înspăimântat de a mai intra în puşcărie, unde are totul, afară de libertate, la care renunţă cu uşurinţă când în libertate ar trebui să muncească serios. Contagiune morală, viaţă uşoară şi chiar agreabilă pentru niste oameni vicioşi, — iată starea Inchisorilor. Dintr'ânsele nu a eşit încă nici un om corectat. Rezultatul acestei nechibzuite stări de lucruri a fost că mulţi au căutat să intre din nou în închisoare pentru a scăpa de greutăţile vieţii. Toată lumea care s'a ocupat de chestia Inchisorilor a recunoscut acest lucru. Iată de ce recidiva s'a mărit în proporţie îngrijitoare.

„La imposibilitatea corijerii, la imposibilitatea ce au aceste localuri de a impune prin severitatea lor, se adaogă mila ce inspiră aceste ruine.“

„Slănicul, Bucovăşul, Mislea, Iaşi, Văcăreşti sunt parte bordee, parte dărămături.“

„Iaşi o închisoare de Curte de apel este o ruşine; pretulindeni poate lua foc.“

„Cazărmile corpurilor de gardă sunt ruinate şi lipsite de mobilierul necesar soldaşilor şi ofiţerilor.“

„Inchisorile Craiova şi Galaţi sunt — cum am spus — de o construcţie recentă. S'a adoptat sistemul celular şi comun. Inchişoarea Craiova a fost mai bine îngrijită. La Galaţi în iarna aceasta temelia din sala celulelor s'a prăbuşit pe o întindere de 15 metri.“

„Inchisoare Doftana construită în anul 1894 şi care a costat aproape 1,500,000 lei, de care se poate spune că este o închisoare model având 398 celule, este din nenorocire aşezată pe un teren friabil şi mişcător; crăpături profunde în construcţie s'au produs şi întreaga parte vestică ameninţă prăbuşire.“

„Dacă din cele ce preced rezultă că închisorile noastre nu sunt de cât privative de libertate, fără să aducă moralizarea indivizilor, un mijloc de a apara societatea vremelnic de infrafraciunile celor închişi, neexercitând nici o intimidare nici asupra celor pe care — fie greşelele lor, fie hereditatea, fie nepăsarea societăţii — îi împing pe calea răului, nici asupra celor cari fiind închişi odată se întorc cu plăcere a 2-a oară şi chiar a 3-a oară, urmează că trebuie să se reacţioneze contra acestui sistem şi chiar cu rizicul de a fi acuzaţi de a cădea în extremul opus, să se aplice sistemul celular modificând, desafectând şi reconstruind închisorile noastre. Izolarea dacă nu va amenda şi ameliora pe cei închişi, îi va sustrage cel puţin corupţiunei reciproce, va intimida pe infractorii predispuşi şi pe infractorii închişi, va exercita o reală intimidare a recidiviştilor.“

„Precum este util de a avea bune scoli, este util de a avea bune închisori; unele combat ignoranţa, celelalte viciul şi crima.“

„Cred că modificarea localurilor se impune chiar înainte de a încerca reorganizarea personalului. Toată munca şi stăruinţa unui Director nou se va lăsa de imposibilitatea de a face din aceste lo-

caluri, Inchisori. După zădărnire va veni descurajarea şi poate chiar nesănătatea morală a Inchisorii 1 va cuprinde şi pe el.“

„Deja munca în salină numai inspiră oroare; lucrători liberi cer să lucreze şi lucrează alături cu ocaşii; în salina de la Slănic nu lucrează de cât oameni liberi; şi lucru curios este că ocaşul intră la 6 dimineaşa şi iese la trei ore p. m. — iar omul cinstit este obligat să lucreze 12 ore de la 6 dimineaşa până la 6 ora seara. Cantitatea de sare ce se cere unui om cinstit este mai mare de cât aceea care se cere ocaşului.“

„Dacă oameni cinstiţi secotesc ca un bine providenţial să şi câştige pâinea lor şi a lor săi lucrând în Ocnă, trebuie să se facă o diferenţă între munca silnică voluntară a acestora şi munca silnică a ocaşilor făcând din aceasta din urmă o muncă oribilă.“

„Ori ce raşuni budgetare s'ar invoca pentru a se ajurna încă chestia închisorilor, — sunt insuficiente faţă de răspunderea socială ce aveţi.“

*In privinţa aresturilor preventive:*¹⁾ Legea din 1874 a trecut aresturile preventive sub administraţia judeşelor.

„Şi această dispoziţie a fost una din cauzele de corupţie, desfrâu şi vişiu din Inchisorile Centrale.“

„Nici unul din judeţe nu s'au conformat dispoziţiei legii care prevede o deţinere complet izolată, ast-fel că nici unul din aresturile preventive nu corespund scopului legii; nu există nici măcar o izolare pe categorii şi sunt conduse şi ele de oameni fără nici o chemare sau cunoştinţă specială.“

„Aresturile preventive sunt o şcoală de crimă şi corupţie unde zilnic sunt în contact cei ce au de ispăşit ovină neînsemnată cu fâlharii şi criminalii de profesie.“

„Starea localurilor este de plâns; în 44 ani, de când întreţinerea şi clădirea au fost puse în sarcina judeşelor, nimic nu s'a făcut. Nu există un plan de construcţiune, nu există un sistem. Instrucţiunea suferă pentru că nu sunt celule pentru izolare: deţinut cu deţinut comunică, complici în aceeaşi afacere. Doleanţele cabinetelor de instrucţiune în această privinţă sunt foarte mari.“

„Recrutarea personalului aresturilor preventive, care ar fi trebuit să fie o pepinieră pentru administraţia închisorilor centrale, e departe de a corespunde cerinţelor.“

„Acum, când mai mult ca ori când, se simte lipsa de funcţionari şi în special a unui personal pregătit, apare şi mai mult inconvenientele separaţiei închisorilor centrale de aresturile preventive. Deşi direcţiunea generală a închisorilor prin legea şi regulamentul ei are un control asupra personalului — acest control nu l'a putut exercita nici odată în mod eficace, căci intenţiunile şi măsurile cele mai bune ale tuluor directorilor generali, s'au lovit de o serie de dificultăţi, sau²⁾: Aresturile preventive sunt în aceeaşi stare înapoială, ca şi în trecut, şi nici nu pot fi altfel, dacă sunt cu totul neglijate şi lăsate la bunul plac al prefectilor, cari înlocuiesc şi recomandă personalul administrativ, însărcinat cu conducerea lor,

¹⁾ I. Ionescu Director General al Inchisorilor. *Trecerea aresturilor preventive la Stat*, Revista Penitenciară Anul VI.

²⁾ No. 1 Septembrie 1919 Dem. Pop avocat Reabilitarea condamnaşilor şi situaţia aresturilor preventive. Revista Penitenc. Anul V No. 3 Mai 1916.

după interesele politice locale, fără alt criteriu de capacitate. Sunt aresturi preventive, cari funcționează în niște localuri cu desăvârșire improprii, neigienice și insalubre, focare de infecție, iar personalul, lipsit de orice control, se dedă la cele mai mari abuzuri. Nu-i vorbă că și la închisorile centrale se mai găsesc din acești funcționari“.

„Apoi Prefecturile nu procura nici mijloace suficiente pentru întreținerea aresturilor, lăsându-le cu totul în părăsire“.

„Ori, în asemenea condițiuni, nu se pot administra stabilimentele privative de libertate, destinate pentru corijerea infractorilor. Socotim că ar fi bine, ca acum cel puțin aresturile preventive să se scoată de sub autoritatea tutelară a Prefecturilor și să treacă sub exclusivă dependență a Ministerului Justiției, care prin Direcția Inchișorilor, să poată să le aibe în mai deaproape supraveghiere“.

Constatări la fel face fostul director la penitenciarul minorilor *Constantinescu* în privința funcționării acestei Case de educație corecțională¹⁾, „că nu oglinda care reflectează imaginea monstruoasă și vinovată a deținerii minorilor este defectuoasă; chipul însăși al acestei dețineri este așa cum ni-l arată și n-am altă dorință decât ca această arătare să ne înspăimânte să ne facă să înțelegem, că această stare, nu mai poate și nu mai trebuie să continue“.

„Localul corespunde prea puțin menirii sale, nu se poate face nici o separare între condamnați pentru aproape toate infracțiunile penale . . . unde sunt condamnați care au vrâsta de abea 8 ani și din cauza localului alături condamnați de 20 ani și ceace este mai grav de 35, 40, 50 ani și anume din aceia ce au devenit majori ori se găsesc la Mislea ca trecători“.

„Și toți aceștia stau împreună în loc ca această închișoare să fie o casă de educație corecțională este o pepinieră de corupție, o școală ispititoare de nelegiuiri“

Și după ce arată pregătire a personalului de instruire și educație

„In aceste zile, după biserică — când s'a ținut. — și să presupunem că slujba religioasă a avut vr'un efect asupra moralului lor, copiii deținuți, stau prin curtea închișorei, tolăniți pe lângă ziduri, observați de personalul de supraveghere să păstreze ordinea necesară. In această situație, care numai în folosul moralizării lor nu poate fi, de oarece stau de vorbă — făurindu-și planuri pentru viitor — perversul cu inocentul, criminalul cu simplul infractor, omul cu copilul, conversații care dacă nu sunt periculoase ordinei închișorei sunt periculoase moralului deținuților“

Din expunerile teoretice și constatările în practică făcute de specialiști — atât de deosebite între ele — în ce privește funcționarea penitenciarelor la noi, se impune o organizare grabnică a acestora, pe

1) I. Constantinescu Mion „Minorii din Mislea și deținerii lor“ Revista Penitenciară Anul III No. 1 (1914) „Regimul educativ în închisorile de minori“ de acelaș autor. Rev. Penit. Anul III No. 10 (1914).

baze științifice cu personal pregătit¹⁾ care să funcționeze în localuri moderne și potrivite scopului.

Fără aceasta, codul penal cel mai perfect n'are nici o valoare, neputându se aplica. Iată de ce zicem chiar de la început că modernizarea sistemului penitenciar trebuie să precedeze orice reformă serioasă a legiurei noastre penale.

V. M. Dimitriu și St. Laday.

Căile de atac în contra încheierilor Camerei de acuzare

I. In numărul 6 din Ardealul Juridic d-l consilier de Curte W. Mavrodineanu spune următoarele : „nu este de înțeles, pentru ce legiuitorul a ridicat învinuitului mijlocul de atac în contra încheierilor camerei de acuzare date conform art. 262—269, rezervându-l numai parchetului și vătămăturii“.

Noi suntem de părere că structura Codului este justă. Să examinăm dispozițiunile :

1. *Nici o cale de atac* nu este dată în contra următoarelor încheieri :

a) prin care Camera dispune întregirea cercetării sau instrucției (§ 266) ;

b) prin care Camera a pus sub acuzare pe prevenit (§ 263).

2. *Numai parchetul și partea lezată* pot face apel :

a) când Camera a dispus trimiterea cauzei (§ 263).

b) când Camera a dispus încelarea procedurii (§ 264).

c) când Camera a suspendat procedura (§ 265 p. 2—4).

3. *Numai prevenitul* poate face apel : când Camera ordonă sau menține arestul preventiv sau de instrucție (§ 270).

4. *Toți interesații* (parchetul, partea lezată și prevenitul) poate să facă apel :

Când Camera a suspendat procedura pe baza punctului 1 din § 265.

1) Art. 909 din Regulamentul general pentru penitenciarele centrale de la 8 Mai 1874. (care s'a aplicat atât de puțin).

Aspiranților la funcțiile de sub director, șef de birou și ajutoare în cancelaria centrală și de directori, inspectori și de grefieri contabili la penitenciarele centrale, se va cere pe lângă diploma de bacalaureat, necesară spre a fi admiși la concurs, să posede și cunoștințele următoare :

a) Noțiuni generale de drept ad-tiv și civil. b) Noțiuni asupra penalității codului de instrucție criminală. c) Noțiuni de contabilitate d) Noțiuni de geografia țării.

Legea I din 1883 (ungară) cere pentru funcția de Director de penitenciar : să fie licențiat în drept cu examen de capacitate. Funcționarii subalterni trebuie să fie bacalaureați și să fie absolvenți ai unui curs special pentru funcționarii de penitenciar la care se predă : a) drept penal și b) procedură penală teorie și practică ; c) știința penitenciară, d) psihologie și sociologie criminală.

Înainte de toate reiese din acestea că legea n'a ridicat învinuitului mijlocul de atac în contra tuturor încheierilor Camerii de acuzare. Cazurile enumerate sub 2 sunt de așa natură că încheierea Camerii este favorabilă prevenitului și prin urmare n'are nevoie de apel. Rămâne deci numai punctul 1, din care însă cazul sub litera a, nu se poate lua în considerație, căci este de sine înțeles că o încheiere de natură preparatorie nu poate fi atacată.

Cât privește cazul sub b (punerea sub acuzare) este adevărat că prevenitul nu poate face apel. Însă tocmai în cazurile grave când s'a ordonat sau s'a menținut arestul preventiv, prevenitul poate să facă apel în chestiunea arestului, iar Curtea de Apel poate revizui și chestiunea punerii sub acuzare așa că în ultimă analiză prevenitul are dreptul de apel (în cazuri grave) și în contra punerii sub acuzare.

Rămâne deci faptul că în cazuri ușoare prevenitul nu poate face apel în contra punerii sub acuzare. Pentru această restricțiune Motivarea proiectului codului spune următoarele:

„Punerea sub acuzare nu are caracter deciziv ci este numai o hotărâre care permite continuarea procesului, hotărâre prin care instanța nu este legală de loc. Prin urmare nu poate fi motivat ca prevenitul să aibă dreptul de apel în contra acestei hotărâri și ca prin apel să întârzie terminarea afacerii. Acolo unde Camera de acuzare examinează — pe cale de procedură contradictorie — întregul material adunat în cursul procedurii preparatorii, găsindu-l suficient pentru a pune sub acuzare pe prevenit: sunt destule garanții pentru a împiedica faptul ca prevenitul să fie citat la desbaterea principală fără just motiv. Prevenitul poate să facă tot posibilul la desbaterea principală pentru a se apăra, iar când crede că punerea lui sub acuzare este injustă sau ilegală, poate să atragă atenția judecătorilor săi asupra acestui fapt“.

Această argumentare, ce-i drept, nu ține socoteală de faptul că în unele cercuri punerea sub acuzare este echivalentă cu condamnarea. Advocații, medicii și în general toți cari își bazează existența pe încrederea publicului, sunt pierduți dacă prin faptul că se ține desbatere publică, orișicine află din ziare că sunt acuzați de vre'o infracțiune. În astfel de cazuri ținerea sau neținerea desbaterei principale este o chestiune de existență, însă aceste cazuri sunt foarte rari și lesne se poate înțelege că Codul a dat mai mare importanță punctului de vedere ca terminarea cauzelor penale să nu fie târâgânită prin apel în stadiul preparatoriu.

Adaog că motivarea deciziei 166/5 criticată de d-l Mavrodineanu nu este precisă pentru că nu este exact că prevenitul de loc nu poate face apel în contra încheierilor Camerii de acuzare.

II. Cât privește chestiunea competenței (teritoriale), este sigur că greșit tribunalul și-a declinat competența. Nu din cauză că Legea Vămiilor stabilește o competență specială¹⁾ ci §-ului 17, prevenitul având domiciliul său în T. M. și premergerea având loc. În astfel de cazuri trimiterea din oficiu nu mai are loc, dacă actul de acuzare este înaintat (§ 17).

Este sigur că pe baza §-ului 263 Camera de acuzare numai atunci poate să dispună trimiterea, când tribunalul nu este competent de loc, nici din cauza premergerii.

Nu este greșală că Codul nu dă prevenitului dreptul de a face apel în chestiunea competenței. Este posibil că parchetul n'a înaintat actul de acuzare la tribunalul competent și că în acest caz Camera:

- a) și-a declinat competența,
- b) a dispus încetarea procedurii (pentru un motiv oarecare, d. e. din cauza prescripției),
- c) a suspendat procedura,
- d) a dispus punerea sub acuzare, stabilindu-și competența.

În cazurile a), b), c) încheierea s'a dat în interesul prevenitului, deci de apel nu poate fi vorba. În cazul d) prevenitul nu poate face apel, pentru că trebuie să fie un stadiu, în care chestiunea competenței să nu se mai discute. O lege care ar permite discutarea competenței în orice stadiu, ar fi o lege rea. Nici o procedură modernă fie civilă, fie penală, nu permite discutarea competenței, dacă procesul a ajuns într'un stadiu înaintat. N'ar fi de înțeles, ca Curtea de Casație sau Curtea de Apel, când vede că procedura a fost regulată, să anuleze sentința din cauza necompetinței și să zădărnicească întreaga muncă pregătitoare și scopul procedurii, răsturnând toate actele judecătorești și dispunând reînceperea procedurii, când dovezile nu se mai pot procura, martorii au murit sau în ruma trecerii timpului nu pot să mai dea seamă de fapte etc. Care să fie acel stadiu, în care discutarea competenței să înceteze, depinde de aprecierea legiuitorului. Codul

¹⁾ Faptul că Tribunalul a ignorat Legea Vămiilor și modificările ei, lesne se poate înțelege. O mulțime de legi au fost înținse asupra Ardealului, dar instanțele nu dispun de textele acestor legi. Cum poate un magistrat să învețe legile și deciziunile ministeriale, când nu primește exemplarele necesare? Nici legile și deciziunile noi nu poate să le învețe pentru că „Monitorul Oficial“ nu se trimite fiecărui magistrat. Sub dominațiunea maghiară, Ministerul Justiției scolea o revistă lunară oficială, care cuprindea toate legile și deciziunile plenare ale Curților de Apel și Curții de Casație, toate hotărârile Tribunalului de conflicte, toate numirile permutărilor etc. și pe lângă acestea, toate proiectele de legi, cu motivarea lor, cu întregul material al desbaterei parlamentare și textul definitiv al legii. Fiecare număr arăta toate modificările ce normele de drept au primit în cursul lunii trecute. Magistratii plăteau pentru această revistă . . . patru coroane pe an, iar instanțele o primeau din oficiu în mai multe exemplare.

nostru a ales punerea sub acuzare și credem că are dreptate.

Este adevărat că în speță avem de a face cu un lucru ciudat. Parchetul a înaintat actul de acuzare la instanța competentă, prevenitul n'a ridicat excepție, iar instanța și-a declinat competența din oficiu. Admitem că în acest caz dispozițiunea legii este injustă. Inșă *de douăzeci de ani nu s'a întâmplat un astfel de caz*. Deci modificarea legii nu este necesară. Adăugăm că greșala se poate corecta. Instanța de trimitere, contrar §-ului 17 alin. 3. poate să refuze afacerea, pentru că este vorba de aplicarea unei legi speciale care (oricât de ciudat ar fi acest lucru) nu admite „forum delicti commissi”. Se va ivi deci un conflict negativ de competență, care va fi aplanat conform §-ului 28 din Cod.

Ștefan Luday

JURISPRUDENTA

MATERIE PENALĂ

TRIBUNALUL DEVA

No. P. 327—23—1920.

Asasinat. Săvârșirea acestei crime în complicitate de către soția victimei și concubinul acesteia. Autor principal și agent provocator. Pedepsire prin aplicarea textului de la tentativă. Art. 278, 69 al. II, 72 și 66 c. p. Eroarea comisă de prima instanță în privința măsurării pedepsei. Anularea în parte a sentinței de către Curtea de apel. Circumstanțe agravante art. 90 c. p. și aplicarea lor în concurs cu dispozițiile codului privitoare la pedeapsa prevăzută de art. 66 din codul penal în privința unuia dintre vinovați.

ÎN NUMELE LEGII

Tribunalul declară de vinovat pe acuzatul I. L. B. (dom, etate etc.) în crima de asasinat prevăzută de art. 278 c. p. pe care a comis-o *usa că* în noaptea de 19—20 Martie 1920 în omorând cu *cugetul* premeditat (re) pe A. D. de care la lovit cu toporul de mai multe ori în cap.

Pe acuzata II. văduva E. D. (dom, etate etc.) ca complice în conformitate cu poziția (al.) 2 § 69 c. p. în legătură cu asasinatul prevăzut și calificat conform § 278 c. p., săvârșit prin (de) L. B. pentru că prin plângerile sale consecutive contra victimei, prin consimțământul tacit la intențiunea acuzatului I, sislinând-o și întărind-o și prin trecere (linearea) sub tăcere a planului crimei nelegiuite de a omorâ pe bărbatul său, sprijinind acțiunea acuzatului I, a favorizat și a ușurat comiterea crimei acesteia de asasinat.

Și pentru aceasta pe acuzatul I. L. B. în baza § 278 și 289 c. p. cu aplicarea § 91 din c. p. îl condamnă la robie grea pe viață ca pedeapsă principală și la pierderea oficiului (dreptului la funcțiune) pe timp de zece ani ca pedeapsă laterală;

iar pe acuzata II. E. D. în baza §§ 66, 72 și 289 considerând și dispoziția § 278 din c. p. cu aplicarea § 90 din c. p., o condamnă la robie grea pe viață ca pedeapsă principală și la pierderea dreptului la funcțiune pe timp de 10 ani ca pedeapsă laterală.

Din arestul de instrucție se socotesc ca împlinite câte 2-2 (două-două) luni fiecăruia acuzat.

În baza § 61 c. p. corpul delict — toporul — se confiscă, Acuzații sunt obligați solidar la plata speselor (cheltuelilor) de procedură, declarate de ocamdată neincasabile legea XLIII—1890.

Deva, 29 Iulie 1920.

Această sentință, din care dăm numai dispozitivul, deoarece motivarea este numai pe cheslii de fapt, iar pedeapsa aplicată acuzatei a doua egală cu a acuzatului principal, este motivată numai pe considerentul circumstanțelor agravante (art. 90 c. p.) constatate și în dispozitiv a fost apelată numai de către acuzați și s'a judecat de către

Curtea de Apel Cluj

care în Ședința penală de la 12 Octomvrie 1921 sub No. P. 60—35—1921 judecând apelurile a dat următoarea

SENȚINȚĂ

Curtea de Apel în baza art. 423 al. II pr. p. anulează partea sentinței referitoare la măsură pedepsei privative de libertate, în ce privește pe acuzata E. D. potrivit art. 385 punct 2 pr. p. Condamnă pe numita la 10 (zece) ani temniță grea prin aplicarea acelorasi texte penale.

Partea sentinței apelate privitoare pe acuzatul L. B. se menține.

Partea referitoare la cheltueli penale se întregește, conf. art. 481 pr. p.

Părțile neapelate ale sentinței rămân neatinse.

Conform art. 94 c. p. li se socotește ca executată ambilor acuzați, câte un an și 4 luni din pedeapsa la care au rămas condamnați.

MOTIVARE

Curtea examinând actele dela dosarul cauzei și ascultând pe ambii acuzați prin apărătorii lor separați în susținerea apelurilor declarate pentru ameliorarea pedepsei, ca și apelul apărătorului acuzatei E. E. pentru anularea sentinței conf. art. 385 al. II pr. p.

Ascultând și pe Ministerul public în susținerea sentinței dată de tribunal.

Considerând că în ce privește apelul acuzatului L. B., Curtea îl găsește neintemeiat și aprobă partea sentinței primei instanțe referitoare la acest acuzat, ca fiind bine motivată în fapt și în drept.

Privitor însă la pedeapsa aplicată de către tribunalul acuzatei E. D.;

Curtea observă că fapta săvârșită de aceasta întrând după calificarea primei instanțe în prevederile art 69 al II, 72 și 278 c. p., pedeapsa ce trebuie să i se aplice este cea prevăzută pentru

auxiliarii infracțiunii, cărora li se vor aplica dispozițiunile cuprinse în art. 66 c. p.

Acest text prevede că atunci când pedeapsa ce se aplică autorului principal este temnița grea pe viață, pedeapsa de aplicat complicelui auxiliar al infracțiunii, trebuie să fie temniță grea pe timp mărginit, cu distincțiile acolo prevăzute (art. 66 al 1, 2, 3 c. p.)

Prin urmare, indiferent de agravările sau atenuirile ce vor trebui luate în considerare judecătorește, textul legii (art. 66) este însuși normativ în ce privește măsurarea maximului pedepsei. Tribunalul făcând aplicarea în speță a art. 69 al II c. p. nu mai putea urca pedeapsa peste acest maxim orcât ar fi combinat acest text cu art. 90 al circumstanțelor agravante constatate în sarcina acuzatei.

În consecință Curtea menținând calificarea dată de tribunal conform art. 278, 289. 69 al. II 72 și 66 cod. pen.

Eliminând în parte efectele art. 90 c. p. și luând în considerare ca circumstanțe atenuante neparticiparea efectivă la crimă a acuzatei, fără însă a mai face în speță aplicarea art. 91 c. p., de oarece art. 66 prevede însuși un minim, fiind normativ în privința aceasta. Condamnă pe acuzată la 10 ani temniță grea, hotărând conform dispozițiunii.

Ctuj 12 Octobre 1921.

Adnotare. Speța ce publicăm ne dă ocazia unor observațiuni cu privire în aplicarea pedepselor auxiliarelor infracțiunii.

Astfel de pedepse, atât după codul penal în vigoare în Ardeal cât și după cel din vechiul regat sunt în legătură cu pedeapsa autorului principal. În cazul ce ne preocupă Curtea de Apel a îndreptat o greșală comisă de tribunalul de la prima instanță cu privire la aplicarea pedepsei unui auxiliar al infracțiunii în legătură cu interpretarea textelor penale.

Tribunalul a stabilit în fapt că o femeie destrăbălată a pus la cale suprimarea vieții propriului său soț și s'a servit la ajungerea scopului de concubin.

Amândoi de o potrivă de vinovați ca unii ce au premediat crima, iar concubinul când a executat-o, a fost decis de soția victimei, meritau pedeapsa temniței grele pe viață, de oarece pedeapsa cu moartea prevăzută de art. 278 c. p. nu este îngăduită de Constituția țării.

Tribunalul în loc să ajungă la această soluție calificând fapta pusă în sarcina acuzatei ca fiind săvârșită de un agent provocator, autor moral conform art. 69 al. I c. p. de oarece acuzata a decis pe altul la săvârșirea crimei cum spune textul; a calificat-o conform art. 69 al. II c. p. adică „cu intenție a favorizat sau a ușurat executarea crimei etc. ca complice, auxiliar al infracțiunii.

Deosebirea este mare, de oarece conform primului aliniat al art. 69 c. p. pedeapsa acuzatei după art. 71 c. p. ar fi fost aceea hotărâtă de lege pentru crimele care au fost săvârșite, adică cea a autorului principal — temniță grea pe viață; pe când așa cum a calificat-o tribunalul pedeapsa de aplicat acuzatei era aceea regulată de art. 72 c. p. adică con-

form dispozițiilor relative la tentativă art. 66 c. p. Acest articol din codul penal spune:

Tentativa se va pedepsi mai ușor, decât crimele sau delictele consumate.

Ea se poate pedepsi și sub minimum pedepsei stabilite pentru crimele sau delictele consumate sau cu o pedeapsă și mai ușoară decât aceasta.

Când legea prevede pentru crimele sau delictele consumate pedeapsa cu moarte sau temniță grea pe viață, pedeapsa tentativei va fi temniță grea pe timp mărginit, care însă, nu poate fi mai mică de cinci ani la crimele pedepsite cu moarte.

Prin urmare tribunalul fiind obligat de text, nu putea aplica în speță acuzatei o pedeapsă mai mare de cât temniță grea pe timp mărginit, dispozițiile art. 90 c. p. al circumstanțelor agravante nepermițându-i a călca peste limita superioară a pedepsei prevăzută de art. 66 cum se vede din text. Tot atât de imposibil ar fi fost ca prin aplicarea art. 91 sau 92 să se coboare pedeapsa sub 5 sau 3 ani în acelaș caz. Pricina cum spune Curtea în motivare este că art. 66 c. p. este el însuși normativ și exclude circumstanțele agravante sau atenuante la îndemâna judecătorilor în celelalte cazuri.

Curtea de Apel a remarcat eroarea și neputând califica infracțiunea pusă în sarcina acuzatei conf. al. I al art. 69 c. p. căci sentința nu fusese apelată de procuror și nu-i putea face situația mai grea, a reconfirmat sentința proporționând pedeapsa conform textelor penale.

Comparând codurile penale din Ardeal și vechiul Regat din punctul de vedere al normelor de aplicare al circumstanțelor agravante conținute în texte, ele se aseamănă. Cauzele de agravare legale sunt conținute în texte pe materii și categoriile infracțiunilor în părțile speciale (precuțetarea la omor, calitatea la falșuri etc. etc.), iar cauzele de agravare neprevăzute de lege și lăsate la aprecierea judecătorilor depind de constatările de fapt și de puțința acestora de a se apropia mai mult de maximumul pedepsei prevăzută de lege. Relativ la circumstanțele agravante judecătorești există totuși o remarcă, în sensul că legiuitorul maghiar spre deosebire de cel român a reglementat chiar această lălitudine a judecătorilor prin art. 90. *Dacă împrejurările îngreunătoare sunt preponderente prin numărul sau gravitatea lor, se va aplica maximum sau aproape de maximum pedepsei prevăzute pentru infracțiunea săvârșită.*

Practica judecătorească penală în ce privește complectarea codului penal maghiar de care vorbeam cu altă ocazie și din acest punct de vedere a venit în ajutorul celor ce-l aplică. Sub inspirația penalistului maghiar *Csemegi*, Curtea de Casație Maghiară a dat o decizie în secțiuni unite No. 49 din 26 Noembrie 1885 arătând normele de urmat de judecătorii la cântărirea pedepselor în materie de crimă când nu constată circumstanțe agravante ori atenuante în sarcina sau favoarea acuzatului sau când aceste se egalează,

Iată acea Decizie (Colecția Crecsak, Vol. I pag. 409/904).

„Pentru crimele pe care legea le pedepsește cu temniță grea sau reclusiune, dacă circumstanțe atenuante și nici a gravante nu-și au loc (nu sunt); sau când circumstanțele atenuante se egalează cu cele agravante și pentru aceasta trebuie să fie stabilită o

durată mijlocie între maximul și minimul pedepsei prevăzută de lege:

„Această durată mijlocie se va forma astfel că diferența dintre durata cea mai mică și cea mai mare a pedepsei prevăzute de lege se va diviza în două părți egale, iar la această câtime se va adăuga câtimea ce rămâne de la unitatea matematică până la durata cea mai mică a pedepsei:” Ex. temnița grea dela 2—5, diferența = 3, împărțită cu 2 = 1 an 6 luni; dela 1 până la 2 = 2, 1 an 6 luni + 2 = 3 ani și 6 luni; 5—10 temnița grea, durata mijlocie = 7 ani 6 luni, diferența = 5; împărțită prin 2 = 2, 6 luni adunate 7, 6 luni. Comparația textelor cu privire la pedeapsa auxiliarelor infracțiunilor cu altă ocazie.

V. M. Dimitriu

Bibliografie.

A apărut într'un elegant volum de 568 pagini în editura „Viața Românească din București prima parte (vol. II) Organizarea și Funcționarea judecătorilor de ocoale. — Competința civilă al Noului Codice de ședință al Judecătorului de Ocoi, adnotat și comentat de către Domnul Corneliu Botez Consilier la Înalta Curte de Casație.

Autorul, unul dintre marii noștri scriitori juridici, prin noua sa lucrare se ocupă în chip amănunțit cu doctrina și soluțiile jurisprudențiale de la 1908 până la 1921, dând o extensiune măreață părții practice a justiției populare românești. Importanța pentru teritoriile alipite a țării este mare, de oarece autorul n'a neglijat nici Comparația cu legislația similară Ungară, Austriacă și Rusă, înregind-o în același timp cu toate Decretele-legi, Decretele Regale și Circulările Ministeriale la zi.

„Credem că răspundem acestei necesități — zice autorul în introducerea de prezentare a volumului II — prin „modul întocmirii lucrării de față, lucrare cu un cadru mult, „mai vast, deoarece cuprinde și expunerea legislațiilor străinilor alipite care au lărgit orizontul vieții noastre juridice, „cu noul perspectivă, din care se desprinde plină și luminoasă, icoana judecătorului de ocol a României întregite.”

Atingând înalte chestiuni de doctrină, lucrarea D-lui Corneliu Botez este de o nădăduitoare utilitate în practica judecătorească, căci aduce soluțiile cele mai nimerite pentru cazurile zilnice, ce se rezolvă înaintea instanțelor de judecată. Bună oară chestiunea „Acțiunilor posesorii” este cea mai savant tratată în toată literatura juridică românească.

Lucrarea în întregime prin varietatea materiilor și fixarea principiilor fundamentale, care îmbrățișează dreptul legiferat, depășește limitele unui comentariu al legii judecătorilor de pace și poartă caracterul unei enciclopedii juridice, de întrebuințare generală.

O recomandăm juristilor noștri dornici de cunoștințe și îndrăgii de știința dreptului.

Au apărut în „Biblioteca Juridică” din Craiova, de sub conducerea d-lui avocat Dem. D. Stoescu următoarele volume:—1. Egen Stătescu Consiliul legislativ. Prețul: L. 2. 2.—Mihail E. Korne, Efectul divergenței în corecțional. Prețul Lei 3. 3.—C. Hamangiu, Proprietatea intelectuală. Dreptul de autor. Prețul Lei 3. 4.—Artur Gorovei, Istoria unei epitropii. Prețul Lei 4. 5.—R. P. Voinescu, Natura contractelor de închiriere făcute de un comerciant pentru trebuințele sale comerciale. Prețul

Lei 4. 6.—Teodor T. Burada, Condiția șireșilor. Prețul Lei 4. 7.—Petru Missir, Dreptul de moștenire al copilului natural la averea mamei sale. Prețul Lei 4. 8.—Mihail Drăgănescu, Reabilitarea condamnaților. Prețul Lei 4. 9.—Florin Sion, Considerațiuni asupra constituției bolșevice. Prețul lei 6. 10.—Dem. D. Stoescu, Instituția jurătorilor. Prețul Lei 10. Sub tipar sunt: Lucrările D-lor: George Popovici, Mircea C. A. Rosetti, Corneliu Botez, C. N. Toneanu, Andrei Rădulescu, D. Chebac. Gh. G. Tocilescu, etc.

Ordonanțe

Circulară adresată d-lor Președinți ai Curților de apel din Cluj, Timișoara, Oradea Mara, și Târgul Mureșului.

În inspecțiunile ce am făcut fa diferitele instanțe judecătorești din Ardeal și Banat am constatat cu multumire modul cum funcționează justiția în această parte a țării.

Din convorbirile ce am avut cu d-nii magistrați și din atestările d-lor președinți ai Curților de apel și tribunalelor, ne am convins că o parte din magistrații de origine unguri, sau sași și au dat silița să cunoască limba română într'atât în cât pot să o întrebuințeze în lucrările ce au de făcut. Dacă unii au rămas mai în întârziere în această privință sperăm, după asigurările ce ni s'au dat, că în curând cu bună-voință, vor ajunge să poseze îndeajuns limba română pentru a se servi de ea și oral și în scris în îndeplinirea îndatoririlor de magistrați.

Deasemenea asistând la ședințele diferitelor instanțe am auzit pledoarii foarte bine făcute în limba română de către unii d-ni avocați de altă origine de cât cea română.

Vă rog să transmiteți d-lor magistrați și avocați deplinelă noastră mulțumiri pentru silița și zelul ce depun întru îndeplinirea datoriei.

Misiunea magistraților din Transilvania și Banat întâmpină dificultăți speciale din cauză că magistrații veniți din vechiul regat sunt obligați să aplice vechiul drept local, care va fi în vigoare până la unificarea legislației și chiar mai târziu pentru contractele și faptele care au luat naștere sub actuala legislație. Acest drept local, studiindu-l mai cu seamă cu ocaziunea examinării proceselor, le este incomplet cunoscut în chestiunile de detaliu.

Deasemenea judecătorii din nouile provincii încearcă aceleași dificultăți când împrejurările îi chiamă să și îndeplinească funcțiunea în vechiul regat, fie la instanțele de fond, fie la Înalta Curte.

Deaceea este necesar ca magistrații din Statul Român să cunoască bine atât legislațiunea din vechiul regat cât și aceea din nouile provincii.

În consfătuirile ce am avut cu magistrații de la toate Curțile de apel am propus un plan de studii și de conferințe având de obiect studiul comparativ al celor două legislațiuni și toți au primit cu bunăvoință ea în interesul perfecționării justiției să și impună un supliment de muncă.

Conform înțelegerii stabilite cu dv. și cu colegii dv. va trebui, ca toată materia dreptului civil să se distribue în 10 părți pentru 10 luni și în fiecare lună toți magistrații Curții să studieze materia aleasă în drep-

tul român și în cel maghiar; iar la finele lunii întrunindu-se în adunare plenară să-și schimbe vederile asupra studiilor făcute și unul din magistrați să fie desemnat a face o conferință asupra obiectului studiat. Aceste conferințe să fie scrise, așa ca să poată fi imprimare. Cu acest chip în câteva luni vom avea câteva monografii de drept comparat cari vor înlesni mult studiile tuturor persoanelor iubitoare de știința dreptului.

La aceste lucrări puteți asocia și pe d-nii magistrați dela celealte instanțe și pe d-nii avocați.

Vom urmări cu deosebită îngrijire lucrările dv., științifice și sperăm că în curând instanțele noastre judecătorești vor străluci atât prin hotărârile lor cât și printr'o înaltă cultură juridică.

Vă rog să comunicați această circulară d-lor magistrați și avocați din circumscripțiunea Curții ce prezidați și să ne aduceți la cunoștință materia pusă în studiu pentru fiecare lună precum și zilele fixate pentru conferințe.

Min. Just.
(ss) M. Antonescu

52126/25/X/921.

Circulară tuturor oficiilor de inchiriere.

Comisiune superioară de locuințe în ședința de la 20. Oct. 1921. a stabilit că la contractele prelungite în vechiul regat, prin decret lege publicat în Monitorul

Oficial din 2. Aprilie 1920, impozitele le plătește proprietarul dacă în contract nu a fost prevăzut alfel- asemenea și la contractele în curs valabile prin ele însăși.

În Transilvania, Banat și Bucovina, unde prin legea oficiilor de inchiriere s'au abrogat, legile, regulamentele și ordonanțele Austro-Ungare, relative la prelungirea contractelor, urmează ca la locuințele fără contracte în vigoare, proprietarul să facă formalitățile de declarație liberă a locuinței: la expirarea termenului indicat pentru aceasta, locuința e declarată liberă pentru proprietar, iar locatarul (chiriașul deținătorul) face cerere de locuință oficiului de inchiriere, indicând aceiaș casă în care domiciliază.

Oficiul prin comisiunea deliberativă conform art. 38. litera b. atribue locuința aceluiaș locatar sau chiriaș, deținător).

Se vor face apoi contracte între proprietari și chiriași, făcându-se viza oficiului și plătindu-se taxele la aceste contracte (noi) impozitele se plătesc de către chiriași, la contractele în curs, adică cele făcute pe termen lung, și neexpirat proprietarii plătesc impozitele, dacă în contract nu s'a prevăzut altfel.

Directia Of. central de locuințe*)

*) Nu știm însă dacă o astfel de circulară interpretativă își poate avea aplicarea din pricina necompetinței organului legal de la care pornește.

DICTIONAR JURIDIC

Expresia greiștă:

Blasfemie, care trebuia retorzionată momentan

Trebuie a se aplica cu cea mai mare intensitate paragraful 92 c. p. instanța fiind de de o rigurozitate fără seamăn.

Nici o iudicatură nu vor găsi atare eschidere de intepretare la un băutor constant

Înterpretarea laxă a tribunalului a sulevat Din fașionile predate rezultă că a premers un atac respective o amenințare.

Ori ce aranjer al unei petreceri.

Expresia de întrebuițat:

Însultă în contra căreia trebuia reacționat imediat.

Art. 92. Cp. trebuie aplicat, instanța fiind prea severă.

Nici o jurisprudență nu se va putea găsi care să aplice legea beșivilor din obișnuință

Înterpretarea neprecisă a ridicat (chestiunea) Reise din depozițiile martorilor ascultați că era vorba de un atac sau amenințare.

Orice organizator. . . .

V. M. Dimitriu și Ștefan Laday

BIBLIOTECA «ARDEALULUI JURIDIC»

Codul penal al Contravențiunilor în vigoare în Ardeal

(Legea Ungară XL din 1879)

Traducere din limba maghiară, cu adnotări și ultimele modificări pe articole

(Urmare) de V. M. D. și St. L.

ART. 92. J. Se va pedepsi cu amendă până la 1000 lei:

1) Acel ce fără autorizare regulată săvârșește pentru plată sau reconpensă vre-o lucrare de medic, chirurg sau dentist, precum și acel care în locali-

tățile unde sunt medici, mamoși sau moașe când aceștia nu sunt împiedecați, săvârșeste vre-o lucrare de mamoș.

2) Acel care fără autorizare regulată, desface sau vinde medicamente pentru bolnavi, sau acel ce, contra prohibițiunii autorității, chiar gratuit împarte medicamente.

În caz de recidivă, dacă n'au trecut doi ani de când autorul contravențiunii a executat ultima pedeapsă, contravenientul se va pedepsi cu închisoare Ad-tivă până la 8 zile și cu amendă până la 3000 lei.

Nolă. 1. Moașa care-și calcă îndatoririle, se pedepsește conform ord. 95000/1902 B. M. art. 23.

2. Pentru medici etc. confr. XIV 1876, § 11 l. XXII 1887.
3. Anunțuri: § 28 l. XIV 1914.
4. Somnifere: § art. 99.
5. Vaccinare: § 95 l. XIV 1876, § 11 l. XXII 1887.
6. Tifoane: 116000,912 B. M.

Boalele contagioase ce trebuiesc declarate în 24 ore la autoritate de către preoți, învățători, moașe și medici, sunt enumerate în ord. 91954,1894 B. M. și 110000-904 B. M.

ART. 93. J. Ori-ce medic sau chirurg practician, care în caz de pericol refuză sau amână fără just motiv să dea primul ajutor medical; ori-ce medic sau chirurg practician, care pe timp de epidemie pe teritoriul pe care își exercită de obicei practica, refuză delegația autorității sau care fără just motiv refuză sau amână, întârzie de a da primele ajutoare persoanelor atinse de epidemie pe care îl reclamă sau care în cazul când nu este alt medic practician în localitatea, în care el își are domiciliul, refuză de a continua căutarea acelor persoane, se va pedepsi cu amendă până la 1000 lei.

Aceiași pedeapsă se va aplica medicilor mămoși sau moașelor, care în cazuri urgente și fără just motiv, refuză sau amână ajutorul artei lor când li s'a cerut; asemenea și farmacistului care refuză sau amână fără just motiv de a libera medicamentele prescrise de medici.

ART. 94. J. Ori-ce medic, chirurg medic mămoș sau moașă angajat de stat, municipiu sau comună, care fără just motiv refuză sau amână împlinirea serviciului de medic, chirurg sau de mămoș isvorând din angajarea lui oficială.

ART. 95. Medicul sau chirurgul angajat de stat, municipiu sau comună, care pe timp de epidemie macar ca și-ar fi înaintat demiterea din postul ce ocupă, dar mai înainte ce această demisiune să-i fi fost primită își părăsește funcțiunea sau care fără just motiv refuză ori amână să îndeplinească serviciul ce este legat de angajarea lui ca medic sau chirurg, se va pedepsi până la 2 luni de închisoare Ad-tivă și până la 1000 lei amendă.

Aceasi pedeapsă se va pronunța contra celor care sunt angajați pe timp determinat în spitalele statului, municipiilor sau comunelor ca farmaciști, supraveghetori, controlori sau infirmieri și cari în timp de epidemie își părăsesc funcțiile sau serviciile înainte de acel timp.

ART. 96. Se va pedepsi cu pedeapsa prevăzută de art. 95, orice farmacist care pe timp de epidemie își părăsește farmacia sau fără just motiv refuză sau amână a da medicamente prescrise de medic.

ART. 97. J. (înlocuit cu & 147 din legea 141/1888.

Acel veterinar care în cazuri urgente, fără just motiv refuză sau amână serviciul ce isvorăște din chemarea sa, se va pedepsi cu amendă până la 1000.

Iar dacă un veterinar angajat oficial de către Stat, municipiu sau comună fără just motiv refuză sau amână serviciul sau de veterinar legat de an-

gajarea lui oficială, se va pedepsi cu amendă până la 3000 lei.

ART. 98. J. (înlocuit cu & 148 din legea XII/88.

Se va pedepsi cu închisoare administrativă până la 1 lună și cu amendă până la 4000 lei, acel veterinar, care fiind angajat oficial de stat, municipiu sau comună, în timp de epizootie, refuză fără just motiv sau amână serviciul la care este obligat prin chemarea lui oficială.

ART. 99. Orice cap de familie, în a cărui familie sau între cei care trăesc în casa lui, a isbucnit o boală contagioasă sau epidemică, precum și orice industriaș, fabricant sau stabiliment de mină, între calfele, ucenicii sau muncitorii săi a isbucnit o astfel de boală, precum și ori ce proprietar de institut de educație, în al cărui institut a isbucnit o astfel de boală, va fi pedepsit cu amendă până la 3000 lei, dacă în cele 24 ora după ce a cunoscut natura bolii nu îngrijește de ajutor medical.

Este pasibil de aceeași pedeapsă și medicul care nu va informa autoritatea în răstimp de 24 ore din momentul ce a știut că s'a declarat o boală epidemică sau contagioasă.

ART. 100. Birarii care fac curse pentru persoane în interiorul orașelor sau între mai multe comune, sau alți proprietari de mijloace de transport puse spre folosința publicului care în trăsurile sau alte mijloace de transport ale lor vor fi transportat vr'o persoană atinsă de boală contagioasă ori epidemică și care știind acest lucru au continuat să pună la dispoziția publicului aceeași trăsură sau alt mijloc de transport sau cari primesc pe cineva pentru a-l transporta în ele, dacă fac aceasta fără să se fi procedat la dezinfectarea acestor trăsuri sau alte mijloace de transport după prescripțiile autorității: se vor pedepsi cu închisoare Ad-tivă până la 15 zile și cu amendă până la 1000 lei.

Se va pedepsi cu închisoare Ad-tivă până la 8 zile vizitiul sau altă persoană din serviciul proprietarului care cunoscând împrejurările orătate în acest articol săvârșește contravenția prevăzută de el, chiar și când va fi lucrat din ordinul proprietarului.

ART. 101. Dacă proprietarul n'a știut că transportul s'a făcut cu o persoană atinsă de boală epidemică sau contagioasă, pedeapsa până la 15 zile închisoare prescrisă de art. 100, se va aplica vizitiului sau omului din serviciul proprietarului care cunoscând acea împrejurare, n'a făcut-o cunosculă proprietarului sau care n'a dezinfectat așa cum prescrie autoritatea trăsura sau mijlocul de transport înainte de a-l fi întrebuițat pentru alt transport.